

Sygn. akt II UK 173/03

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krystyna Bednarczyk (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska (sprawozdawca)

SSN Maria Tyszel

Protokolant Dorota Białek

w sprawie z wniosku J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi [...]

o zwrot nienależnie pobranych świadczeń,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 28 stycznia 2004 r.,

kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 6 grudnia 2002 r.,

oddala kasację.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 8 sierpnia 2001 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Wydziału Świadczeń Kolejowych [...] J. R. została zobowiązana do zwrotu

świadczeń pobranych w okresie od dnia 1 lipca 2000 r. do dnia 31 lipca 2001 r. w kwocie 11.069,96 zł, które jej nie przysługiwały wobec nierozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą przed dniem 1 lipca 2000 r.

Odwołując się, ubezpieczona przyznała fakty ustalone przez organ rentowy, lecz podniosła, że nie została pouczone o zmianach prawa w zakresie wypłaty świadczeń oraz że w pismach kierowanych do organu rentowego nie taila faktu kontynuowania zatrudnienia, a mimo to świadczenia były jej wypłacane.

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2001 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych [...] oddalił odwołanie. Uznając za bezsporne, że ubezpieczona przed dniem 30 czerwca 2000 r. nie rozwiązała stosunku pracy wiążącego ją z pracodawcą, u którego była zatrudniona przed przejściem na emeryturę, zaaprobował stanowisko organu rentowego co do przesłanek zawieszenia prawa do świadczeń na podstawie art. 103 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.). Obowiązek ich zwrotu uzasadnił istnieniem po stronie ubezpieczonej rozeznania co do braku prawa do ich pobierania, opartym na pouczeniu doręczonej jej decyzji waloryzacyjnej z dnia 24 maja 2000 r.

Apelację ubezpieczonej oddalił Sąd Apelacyjny [...] wyrokiem z dnia 6 grudnia 2002 r.

W kasacji, opartej na podstawie naruszenia prawa materialnego – art. 138 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez przyjęcie, że pobrane świadczenie było świadczeniem nienależnym mimo nieskutecznego doręczenia decyzji zawierającej odpowiednie pouczenie o braku prawa do pobierania emerytury, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego nią wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji. Podniosła, że orzeczenie było rezultatem błędnego przyjęcia za udowodniony fakt doręczenia jej decyzji z dnia 24 maja 2000 r., gdy tymczasem w toku postępowania fakt ten nie został wykazany. Powołała się także na orzeczenia Sądu Najwyższego, z których wynika, że brak pouczenia o okolicznościach powodujących zawieszenie prawa do świadczeń zwalania z obowiązku ich zwrotu (wyroki z dnia 26 kwietnia 1980 r., II URN 51/80, OSNCP 1980 nr 10, poz. 202, z dnia 10 grudnia 1985 r., II

URN 20/83, PiZS nr 3, s. 71 oraz z dnia 26 kwietnia 1980 r., II URM 5/80, niepublikowane).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 393¹¹ KPC, Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji, biorąc pod rozwagę z urzędu jedynie nieważność postępowania. Pełnomocnik skarżącej wskazał jako podstawę kasacji tylko naruszenie prawa materialnego, a tym samym nie zakwestionował ustaleń stanowiących faktyczną podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku. Ustalenia te należy wobec tego uznać za niewadliwe i wiążące Sąd Najwyższy przy rozpoznaniu kasacji (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 1999 r., III RN 32/99; z dnia 23 kwietnia 1999 r., II UKN 609/98; z dnia 5 maja 1999 r., I PKN 674/98 i z dnia 6 maja 1999 r., I PKN 170/99, wyrok z dnia 21 marca 1997 r., I PKN 58/97, OSNAPUS 1997 r. nr 22, poz.436, z dnia 13 lutego 1997 r., I PKN 71/96, OSNAPUS 1997 r. nr 19, poz. 377).

W tym stanie rzeczy bezprzedmiotowe było odnoszenie się w kasacji do oczywistej konieczności pouczenia osoby zobowiązanej do zwrotu świadczeń o okolicznościach, w których dochodzi do ich zwieszenia w sytuacji, gdy nie zostało skutecznie podważone ustalenie, że w doręczonej jej decyzji z dnia 24 maja 2000 r. skarżąca została prawidłowo pouczona o konieczności rozwiązania stosunku pracy. Pouczenie to pozostawało w relacji z nowym uregulowaniem w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wprowadzającym od dnia 1 lipca 2000 r. przepis art. 103 ust. 2a, ustanawiający nową przesłankę zawieszenia prawa do emerytury bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta, związaną z kontynuowaniem zatrudnienia u pracodawcy, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed ustalonym w decyzji organu rentowego dniem nabycia prawa do emerytury (art. 2 ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz. U. Nr 9, poz. 118).

Skoro zatem Sąd drugiej instancji ustalił, że ubezpieczona nie rozwiązała stosunku pracy, trafnie stwierdził, że zaistniała przesłanka zawieszenia prawa do świadczeń, nie naruszając wytkniętego w kasacji przepisu art. 138 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając to na względzie Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 393¹² k.p.c.)